

הערכה פנימית

מהי הערכה פנימית?

התפיסה של הערכה בית ספרית פנימית מצביעה על שאיפת בית-הספר לנהל בכוחות עצמו תהליכים של הערכה. תהליך זה מונע על ידי איסוף שיטתי של מידע ממקורות פנימיים (נתונים על תוצאות מבחנים פנימיים של בית הספר) וממקורות חיצוניים (מבחני המיצ"ב) וזאת כדי לנתח את המידע ולגבש המלצות לקידום הישגי התלמידים.

מה נמצא כמחולל שינוי בבתי ספר במיקוד שהצליחו להגיע לביצועים גבוהים?

1. העמידו רף ציפיות גבוה מהסטנדרט הנדרש - ההוראה בבית הספר הותאמה לתוכנית הלימודים הארצית והותאמה לסטנדרט הארצי הנדרש.
2. הגדירו יעדי הערכה מדידים - יעדים אלו נגזרו מיעדי תוכנית הלימודים ומהסטנדרטים של תחומי הדעת.
3. בנו תוכניות התערבות מוגדרות לשיפור ההוראה, המבוססות על ציוני הסטנדרט במבחנים חיצוניים של המדינה, וקבעו מטרות התקדמות לאורך השנה.
4. הפעילו בכיתה דרכי הוראה-למידה המותאמות לצורכי התלמידים.
5. התאימו את חומרי הלימוד בשפה ובמתמטיקה לרף הסטנדרטים הארצי.
6. לא ויתרו על הערכה מעצבת ומגוונת, שבה התלמידים מקבלים מטלות מאתגרות ומפתחים מיומנויות גבוהות.

מדוע חשוב לבצע הערכה פנימית?

מחקר רחב היקף של וויליאמס (Williams, T., Kirst, M., Haertel, E., et al. 2005), המציג תהליכי שינוי ושיפור בבתי ספר במיקוד, בחן מאות בתי ספר הנותנים מענה לאוכלוסיות מרקע חברתי-כלכלי נמוך, והוא מצביע על כמה עקרונות המסייעים לבית הספר להוביל את תלמידיהם להישגים גבוהים.

לסיכום: בתי ספר במיקוד שהצליחו לקדם הישגים העמידו רף ציפיות גבוה, הגדירו יעדי הערכה מדידים, בנו תוכניות התערבות על בסיס הנתונים, התאימו חומרי למידה, הפעילו דרכי הוראה-למידה מותאמות לצרכים ולא ויתרו על הערכה מעצבת ומגוונת.

לקריאה נוספת: מיסוד סטנדרטים להערכה ומעקב שיטתי אחר התקדמות, בתוך אוגדן מס"ע

מה צריך לעשות כדי לקדם הערכה פנימית?

1

בית הספר משלב בין הערכה פנימית והערכה חיצונית: כדי לבדוק את דרך תפקודו, כדי להבין את הבעיות שעמן הוא מתמודד ולמצוא דרכים לפתרונן.

2

בית הספר מעודד מורים, תלמידים והורים בקהילה החינוכית המקומית להטיל ספק ולשאול שאלות, כגון עד כמה אנחנו עושים את עבודתנו היטב? עד כמה ההוראה והלמידה הם במיטבם? האם ניתן לעשות זאת טוב יותר?

3

בית ספר מקיים הערכה פנימית מבוססת סטנדרטים וקובע מטרות מדידות שעולות בקנה אחד עם תוכניות הלימודים. מידע זה מסייע למורים לפרש את ציוני המבחנים, לאתר פערים בהישגים ולנטר את ההתקדמות בביצועי התלמידים

4

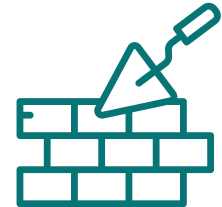
בית הספר מפתח יכולת להעריך את נקודות החוזק והחולשה כדי לזהות נושאים המצריכים חיזוק או שיפור, ולבנות תוכנית לשיפור.

איך עושים את זה? מודלים של הערכה

הערכה מעצבת

להלן מספר עקרונות לתכנון וליישום הערכה מעצבת
(מכונה גם הערכה לשם למידה ה"ל):

- בהערכה מעצבת תכנון השיעור נעשה על ידי המורה, המטלות שניתנות והשאלות שנשאלות על ידי אמורים לספק מידע על התקדמות התלמידים ולתת הזדמנויות לתלמידים להציג את הידע, ההבנה והמיומנויות שלהם.
- בהערכה מעצבת מושם דגש על שיתוף התלמידים בתהליך ההערכה, בהבנת היעד שהם צריכים להשיג ובהערכת הפער בין ביצועיהם לבין הסטנדרט ובדרכים לצמצום הפער.
- בהערכה מעצבת מספקים משוב לתלמידים ומסייעים להם להבין כיצד להשתפר.
- ההערכה המעצבת מטפחת מוטיבציה ושמה דגש על התקדמות והישג יותר מאשר על כישלון.
- הערכה מעצבת מתייחסת לא רק להישגים אלא גם לטווח רחב של ערכים, עמדות ומיומנויות של התלמידים המשפיעים במידה ניכרת על הצלחת הביצועים.

הערכה מסכמת

להלן מספר עקרונות לתכנון ויישום הערכה מסכמת (מכונה גם הערכה של הלמידה הש"ל):

- בהערכה מסכמת מושם דגש על לקיחת אחריות על הלמידה - תהליך ההערכה אמור לסייע לתלמידים לקחת אחריות אישית על למידתם.
- בהערכה מסכמת מושם דגש על הקניית מיומנויות של היבחנות, כגון מיומנויות של ארגון חומר לימודי ואסטרטגיות ללמידה לקראת מבחנים.
- הערכה מסכמת מספקת ציון לתלמידים ומאפשרת להם להעריך את ההתקדמות של עצמם, לאילו הישגים הגיעו ביחס לעצמם וביחס לאחרים, והיא מעודדת אותם להעריך את מידת המאמץ הנוסף שעליהם להשקיע כדי להתקדם.
- הערכה מסכמת מסייעת לתלמידים להבין את הקריטריונים הברורים להערכה ומאפשרת להם להעריך את עבודתם בהתאם לקריטריונים אלה.
- הערכה מסכמת מאפשרת למורים לדעת כיצד תלמידיהם מתקדמים כדי לסייע להם לכוון את ההוראה.

לקריאה נוספת וכלים בנושא:
הערכת הישגים לימודיים,
באוגדן כיוונים